

VOORSTEL AB

DATUM DE VERGADERING : 25 februari 2020

DATUM AB VERGADERING : 24 maart 2020

PORTEFEUILLEHOUDER : H.J. Pereboom

REGISTRATIENUMMER : Z/19/028301-131749

OPSTELLER : Hanna de Weerd, telefoonnummer +31882332067

CATEGORIE: Bespreekstuk

ONDERWERP

Projectplan en krediet Vledders en Leijerhooilanden

VOORSTEL

1. Kennis nemen van de reactienota.
2. Het Projectplan Waterwet Vledders en Leijerhooilanden vaststellen.
3. Een krediet beschikbaar stellen van € 4,32 miljoen voor de uitvoering van de maatregelen zoals beschreven in het projectplan Vledders en Leijerhooilanden.

SAMENVATTING

Het gebied Vledders en Leijerhooilanden ligt ten zuiden van IJhorst en is door de provincie aangewezen voor de realisatie van natuur. De benodigde gronden hiervoor zijn in eigendom van Landschap Overijssel of worden in het kader van de landinrichting Staphorst vrij geruild. De huidige landbouwkundige ontwatering voldoet niet voor de beoogde natuurdoeltypen. Daarom heeft Landschap Overijssel in 2013 het verzoek gedaan om voor deze functiewijziging een GGOR-proces te starten. De realisatie van het project wordt samen met het Landschap Overijssel uitgevoerd. Hiervoor wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld.

Het project Vledders en Leijerhooilanden wordt uitgevoerd om de doelen voor GGOR, ZON en IBOOM¹ te realiseren. De uitvoering van de benodigde maatregelen kosten € 4,32 miljoen, inclusief de vervangingsopgave van gemaal Vledders welke is geraamd op € 1,1 miljoen. De totaalkosten vallen ca. € 0,5 miljoen hoger uit dan begroot in de meerjarenbegroting 2020.

Op 21 mei 2019 hebben wij het Projectplan Vledders en Leijerhooilanden in ontwerp vastgesteld. Er is gedurende de inspraakperiode één zienswijze ingediend. De zienswijze geeft geen aanleiding tot wijziging van het Projectplan, wel is de overzichtskaart op dit onderdeel verduidelijkt.

BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN

Besluitvormingsproces

- Landschap Overijssel heeft op 24 oktober 2013 het waterschap per brief verzocht om een GGOR proces te starten voor de Vledders en Leijerhooilanden.
- Het AB van waterschap Reest en Wieden heeft op 24 oktober 2014 besloten om de vervolgfase van het WOM-Reestdal uit te voeren, waaronder het opstarten van het GGOR proces voor de Vledders en Leijerhooilanden.

¹ GGOR: Gewogen Grond- en Oppervlaktewaterregime, ZON: Zoetwater Oost Nederland; IBOOM: Inrichting, beheer en onderhoud op maat.

- Wij hebben op 13 december 2016 de realisatiestrategie ZON-maatregelen binnen Rijn Oost vastgesteld. Centraal hierin staat dat het waterschap het integrale gebiedsproces trekt. Met deze strategie ontzorgt het waterschap deels de terreinbeherende organisaties en de individuele landbouwers t.a.v. hun ZON opgaven, maar neemt niet de verantwoordelijkheid van de door hen toegezegde investeringen voor ZON op zich. Het project Vledders en Leijerhooilanden past daarmee binnen deze strategie.
- Op 18 december 2018 heeft u een krediet van € 2,2 miljoen beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van een achttal WOM-projecten, waaronder het project Vledders en Leijerhooilanden.
- Wij hebben op 21 mei 2019 het Projectplan in ontwerp vastgesteld.
- In onze brief van 6 november 2019 hebben wij u geïnformeerd over de gevolgen van de PFAS problematiek voor dit project.
- U heeft op 17 december 2019 krediet beschikbaar gesteld om de impact van nieuwe regelgeving rondom stikstof en PFAS op het project te onderzoeken.

Waterschapszorg

In het projectgebied Vledders en Leijerhooilanden liggen enkele watergangen die vanuit het programma Waterschapszorg een andere status moeten krijgen (A, B of C). Deze statuswijzingen van watergangen worden in het project Vledders en Leijerhooilanden meegenomen. Hierover wordt met belanghebbenden gecommuniceerd en na herinrichting van het gebied passen wij de legger oppervlaktewaterlichamen aan. Op dat moment is Waterschapszorg in dit gebied ingevoerd. Dit betekent dat de watergangen in dit gebied op basis van de bestuurlijk vastgestelde hydrologische criteria dan een (gewijzigde) A-, B-, of C-status hebben.

Zienswijze

Naar aanleiding van de zienswijze heeft het waterschap onderzoek laten doen. In dat onderzoek is aangetoond dat de maatregelen geen negatieve effecten veroorzaken bij de woning. Op de overzichtskaart is de watergang die de goede waterhuishouding borgt duidelijker aangegeven. De reactienota is als bijlage toegevoegd aan dit bestuursvoorstel.

OMGEVING EN PARTNERS

Het project is een gezamenlijk project van het waterschap en het Landschap Overijssel. De gemaakte afspraken tussen het waterschap en Landschap Overijssel worden in een samenwerkingsovereenkomst (SOK) vastgelegd. Het ontwerpproces is afgestemd met aanliggende bewoners en agrariërs. Het ontwerp is afgestemd met de gemeente Staphorst, de ruilverkavelingscommissie Staphorst en de Provincie.

Voor de realisatie van het plan zijn, via de ruilverkaveling, een aantal percelen toebedeeld aan Landschap Overijssel. De formele kaveloverdracht zal naar verwachting januari 2021 plaatsvinden.

FINANCIËN

De kosten voor het project zijn geraamd op € 4,32 miljoen (incl. BTW). Dit bedrag is ca. € 0,5 miljoen hoger dan het bedrag in de begroting 2020. Dat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de gevolgen van nieuwe PFAS regelgeving in de uitvoering en een actualisatie van de raming voor gemaal Vledders.

(x €1.000)	Voorstel X € 1.000	Meerjarenraming 2020-2023
<i>Benodigd krediet (bruto)</i>	4.315	3.770
<i>Subsidies en/of bijdragen derden (externe dekking)</i>	2.550	2.550
<i>Jaar oplevering (start kapitaallasten t+1)</i>	2021	2021
<i>Kapitaallasten</i>	91	63
<i>Overige exploitatiekosten (-baten)</i>	0	0
Impact exploitatierekening	91	63

Specificatie bruto krediet:

Kostencategorieën	Bedrag (x €1.000)	Budgethouder
<i>Externe kosten incl. BTW</i>	3.347	<i>Projectleider</i>
<i>Interne kosten</i>	523	<i>Projectleider</i>
<i>Risicoreservering voorzien incl. BTW</i>	214	<i>Opdrachtgever</i>
<i>Risicoreservering onvoorzien incl. BTW</i>	231	<i>Opdrachtgever</i>
Totale kosten incl. BTW	4.315	

Bijdrage derden

Voor het project is in totaal € 2,55 miljoen aan diverse subsidies en bijdragen voorzien (o.a. Provincie Overijssel, Landschap Overijssel, Landinrichting Staphorst). Hiervan is reeds € 2,43 miljoen formeel schriftelijk toegezegd. Op basis van deze bijdrage kunnen de maatregelen om natuurdoelen te halen worden gerealiseerd. De resterende € 1,77 miljoen die het waterschap financiert is ten behoeve van watermaatregelen.

Stikstof en PFAS

In onze brief van 6 november hebben wij u geïnformeerd over de mogelijke gevolgen van stikstof en PFAS voor dit project en hebben wij een indicatie gegeven van de onderzoekskosten om de impact op de uitvoering te bepalen. U heeft op ons verzoek op 17 december 2019 een onderzoekskrediet beschikbaar gesteld. Het onderzoek laat zien dat de nieuwe regelgeving zorgt voor € 0,2 miljoen extra kosten in de uitvoering, omdat schone grond moet worden aangevoerd voor het verondiepen of dempen van watergangen. We gaan met de provincie in overleg over verhoging van de reeds afgegeven subsidie als gevolg van de meerkosten PFAS. Er zijn geen extra kosten voorzien vanwege stikstof.

Actualisatie raming gemaal Vledders

De actualisatie van de raming voor het gemaal heeft geleid tot een verhoging van ca. € 0,3 miljoen. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- actualisatie van de kengetallen voor gemalen op basis van de gerealiseerde bouwkosten aan gemalen in 2019. De externe prijzen en loonkosten zijn toegenomen door de aantrekkende economie en schaarste in markt. Ook moete er meer onderdelen in de gemalen en stuwen gerenoveerd moet worden dan was aangenomen in de kredietraming;
- het risicoprofiel is geconcretiseerd en groter dan in de kentallen aangenomen. Eerdere ramingen gingen uit van een 10% onzekerheidsmarge. Deze onzekerheidsmarge is echter niet

passend bij het detailniveau van het beschikbare ontwerp (schetsontwerp). De onzekerheidsmarge is aangepast naar 30%, conform detailniveau van het ontwerp.

RISICO'S

Voor de realisatiefase is een risicodossier opgesteld. Per benoemd risico zijn de beheersmaatregelen in beeld gebracht. De restrisico's zijn op geld gezet en hiervoor is reservering in de realisatieraming opgenomen.

Het grootste risico voor dit project zit in de planning van de ruilverkaveling. De afgelopen periode is de uitvoering al twee keer met een jaar uitgesteld. Wanneer daar opnieuw vertraging optreedt, heeft dat direct gevolgen voor de planning van het project en de ambtelijke inzet van WODelta. We hebben de landinrichting een formele bevestiging gevraagd van de beschikbaarheid van betreffende gronden einde dit jaar zodat we zeker zijn van een obstakelvrije start van de realisatie einde dit jaar.

TOELICHTING

Het projectgebied Vledders en Leijerhooilanden ligt ten zuidwesten van IJhorst. Het gebied is ca. 260 hectare groot. Aan de westzijde van het gebied ligt de boswachterij Staphorst, aan de oostzijde de Witte Bergen. Het gebied vormt een zijdal van de Reest. Via de landinrichting Staphorst is met grondruil en -verwerving een groot deel van de Vledders en Leijerhooilanden vrijgemaakt waardoor een aaneengesloten natuurgebied met voornamelijk graslanden ontstaat.

Vanuit onze beleidsdoelen bestaan de opgave voor Vledders en Leijerhooilanden uit:

- GGOR (Gewogen Grond- en Oppervlaktewaterregime). Een regime dat past bij de functie en geen nadelig effect heeft op omliggende functies.
- ZON (Zoetwatervoorziening Oost Nederland). Zorgvuldig beheer van zoet water op de hogere gronden, tegengaan droogteschade en wateroverlast (o.a. door klimaatverandering). Vasthouden van gebiedseigen zoet water op de hogere gronden (zowel grond- als oppervlaktewater).
- IBOOM (Inrichting Beheer en Onderhoud Op Maat). Na inrichting voldoet het gebied aan het actuele beleid.

In de huidige situatie heeft het gebied reeds een waterbergingsfunctie met een bergingscapaciteit van 400.000 m³. Deze blijft gehandhaafd bij de uitvoering van het projectplan. Middels een gebiedsproces is een gedragen ontwerp tot stand gekomen. Belangrijkste maatregelen zijn het verondiepen van de Streitenvaart en het realiseren van een stuw in de Streitenvaart om het peil in een deel van het projectgebied te verhogen. Met het opzetten van het peil worden tegelijkertijd ZON doelen gerealiseerd. De fosfaatrijke toplaag op aanliggende percelen wordt afgeplagd om de huidige waterbergingscapaciteit te behouden, tegelijk is dit nodig voor de beoogde natuurdoeltypen. Voor het borgen van de afwatering van de agrarische percelen en woningen wordt in het westelijk deel een nieuwe watergang gegraven die aansluit op de Streitenvaart. Het gemaal Vledders wordt vervangen vanwege het bereiken van de eindlevensduur. Met de inrichtingsmaatregelen voor dit gebied is tegelijk een optimalisatie doorgevoerd voor de afwatering van het landbouwgebied Mesu richting gemaal Vledders.

BIJLAGEN

1. Projectplan Vledders en Leijerhooilanden (*bijlagen van het projectplan zijn vanwege de omvang niet bijgevoegd maar opvraagbaar bij Bestuurszaken*)
2. Reactienota
3. Overzicht indieners (*vertrouwelijk*)

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris,
ir. E. de Kruijk

de waarnemend dijkgraaf,
P.A. Zoon